

حقوق تجارت

در نتیجه عدم رعایت مقررات

راجع به تشکیل شرکت

ترتیب تشکیل شده است اعلام شود و شرکت مقروض باشد و از شرکا نیمی که تمام قیمت سهام خود را نپرداخته اند بقیه قیمت برای تأذیه قروض مطالبه شود شرکاء حق ندارند با استناد بطلان شرکت از پرداخت بقیه قیمت سهام استنکاف ورزند.

مقصود مقنن از بطلان شرکت در صورت عدم رعایت مقررات مزبوره تنها حفظ حقوق صاحبان سهام و شرکاء نیست بلکه بیشتر از جهت نظامات عمومی و جلوگیری از اطمه با اختیارات عمومی است و چون از طرف دیگر در هر صورت بطلان شرکت بضرر عمده ای تمام میشود این است که بموجب ماده ۸۴ هرگاه قبل از اقامه دعوی برای ابطال شرکت یا ابطال عملیات و قرار داد های شرکت موجبات بطلان مرتفع شود دیگر دعوی ابطال در محکمه پذیرفته نخواهد بود مثلاً: اگر شرکائی بدون آنکه تمام سرمایه تمهید شده یا بیشتر از قیمت سهام آن پرداخته شده باشد تشکیل شود و قبل از آنکه ذی نفی با استناد امور مزبوره تقاضای بطلان شرکت را بنماید شرکاء تمهید تمام سرمایه را تکمیل یا مبلغی را که از ثلث نقدی کسر است بپردازند دیگر دعوی بطلان مسموع نیست گاهی موجبات بطلان مربوط به سائلی است که رفع آن محتاج بانقار و تصویب مجمع عمومی میباشد مثل موردیکه سهام غیر نقدی با مزایای خاصی بتصویب

مطابق ماده ۸۲ قانون تجارت هر شرکت سهامی که مقررات یکی از مواد ۲۸ - ۲۹ - ۳۶ - ۳۷ - ۳۸ - ۳۹ - ۴۱ - ۴۴ - ۴۵ - ۴۶ - ۴۷ و ۵۰ قانون تجارت را رعایت نکرده باشد از درجه اعتبار ساقط و بلا اثر خواهد بود. مقصود آنست که بعضی مواد مزبوره از طرف شرکاء موجب بطلان شرکت است یعنی هر شرکتی که قیمت سهام را کمتر از میزان مثبت در قانون قرار دهد و یا قبل از تشکیل سهام تصدیق موقتی صادر نماید و یا شرکانه و اساس نامه بترتیبی که در مواد ۳۶ و ۳۷ مقرر شده است نداشته باشد و یا قبل از تمهید تمام سرمایه و پرداخت قیمت کل یا ثلث سهام تشکیل یابد و یا مالی که در ازاء سهام غیر نقدی تمهید شده است تماماً پرداخته نشده باشد و یا سهام غیر نقدی و مزایای خاصی را که بعضی از شرکاء برای خود قائل شده اند تقویم و بتصویب نرسیده باشد و یا بدون اظهار نامه مؤسسين حاکی از تمهید تمام سرمایه و پرداخت قیمت سهام و تصویب اظهار نامه مزبوره در مجمع عمومی بترتیب مقرر در ماده ۴۵ و ثبت آن در اداره ثبت اسناد و یا بدون تعیین مدیر ها و بازرسان و درج قبولی آنها در صورت مجلس تشکیل یابد باطل و دارای اعتبار نخواهد بود.

فقط شرکاء نمیتوانند در مقابل اشخاص خارج به این بطلان استناد کنند یعنی اگر بطلان شرکتی که باین

نرسیده باشد. در این صورت ممکن است دعوت مجمع عمومی باعث شود موجبات بطلان را که تا آن تاریخ مستور بوده علنی ساخته و ضمناً بعضی از آنها تقاضای بطلان شرکت را بنمایند. در این موارد مطابق ماده ۸۶ قانون تجارت از تاریخ دعوت شرکاء برای انعقاد مجمع عمومی دعوی بطلان در محکمه پذیرفته نخواهد شد.

بدیهی است اگر مجمع عمومی موجبات بطلان را مرتفع ساخت دیگر موضوعی برای بطلان باقی نمیماند و هرگاه موفق برفع آن نشد نتیجه دعوت مجمع این خواهد بود که دعوی بطلان توقیف گشته و بعد از تفرقه شرکاء ممکن است دعوی بطلان را اقامه کرد.

ممهنا در صورت عدم رفع موجبات دعوی مزبور بطلان برای همیشه نسبت بشرکاء باقی نیست و قانون وقتی یاراه حللی برای آن معین کرده است که در صورت انقضاء آن نیز دعوی بطلان مسموع نمی باشد و مطابق ماده ۸۷ قانون تجارت هرگاه از تاریخ حدوث سبب بطلان شرکت ده سال گذشته و اقامه دعوی بطلان و خسارت بشرکاء باشد دیگر دعوی مذکور پذیرفته نیست بدین ترتیب مقنن بقاء شرکت را بعد از این مدت حتی اگر برخلاف مقررات قانونی تشکیل شده باشد بر بطلان آن ترجیح داده است.

مستفاد از مراتب مذکوره آنکه اولاً: شرکت در صورت عدم رعایت مقررات قانونی بخودی خود الفاء

نمی گردد بلکه اعلام بطلان باید بموجب تقاضای ذینفعی که عبارت از یکی از صاحبان سهام یا طلبکاران شرکت است بعمل آید.

محاکم در این موضوع حق اعمال نظر ندارند و پس از وصول تقاضا همینکه معلوم شد یکی از مواد ۲۸-۲۹-۳۶-۳۸-۳۹-۴۱-۴۴-۴۵-۴۶-۴۷ و ۵۰ قانون رعایت نشده باشد باستناد آنکه بتقاضا کننده از این حیث ضرری وارد نیامده است نمیتوانند از اعلام بطلان خود داری نمایند.

اغلب تقاضای بطلان وقتی بعمل می آید که شرکت تشکیل یافته و معاهدات متعدده نیز نموده است. با اعلام بطلان مثل این است که شرکت از اول وجود نیافته باشد و این نکته باعث میشود که طلبکاران شرکت از حقوقی را که بالاخصتصاص نسبت به دارائی شرکت در مقابل طلبکاران شخصی شرکاء دارند محروم شوند بنابراین در روابط بین شرکاء شرکت تا روز اعلام بطلان شرکت تشکیل شده محسوب و مقررات اساسنامه از حیطه تصفیه امور شرکت و تقسیم منافع و ضرر بین آنها لازم الرعایه است و تا تاریخ بطلان مورد شرکت بین شرکاء عملاً وجود دارد و در حقیقت در این مورد بطلان در حکم انحلال شناخته شده و بالتبع نتیجه کلیه معاملات و نقل و انتقالات سهام که در فاصله بین تشکیل و صدور حکم بطلان بعمل آمده است باطل شناخته نمیشود.

در صورت عدم رعایت مقررات قانونی بخودی خود الفاء